

ket, a milyeneket Farkas tesz, lehetetlenség valószínűnek venni. Szabolskának erénye, a mit nem mond; Farkasnak meg épen ez a tévedése. Nincs nála költőiség.

Van azonban Farkasnak is két szép verse: a 18. sz. dal (igazi mély megfigyelésben a maga fájdalma) s a Madár cz. E két vers igazi gyöngy. Fájdalom, hogy társuk nem igen akad. A Hóvirág cz. dramolett is ismeretes romantikus szertelenség.

Mindent összevetve: Farkasban erősebb a tanulmány, mint a költői erő; több a sikerben a szorgalom s a fegyelmezettség, mint az eredmény.

A kötetet a debreczeni Csokonai-Kör adta ki.

Kristóf György.

KÜLÖNFÉLÉK.

Adalék Balassa Bálint életéhez. Az alább közlendő adaléknak az ad értéket, hogy a XVI. század e legkiválóbb irodalmi alakja életének egyik kevésbé ismert szakára vet világot, arra az időre, melyet bujdosásban töltött, 1589-től 1593-ig. Legújabb monografusa szerint adataink ez évekről szórványosak; még költészetében sem igen akadunk oly részletekre, melyekből életviszonyaira következtethetnénk, s így örömmel kell fogadnunk minden adatot, mely Balassa életének szóbanforgó korára vonatkozik.

Az adalék Balassának Zamoiski János lengyelországi kancellárhoz intézett sajátkezű levele, melyből látható, hogy Balassát még lengyelországi tartózkodása alatt is foglalkoztatta a törökök ellen való háboruszkodás, melyre Zamoiski felszólalásának engedve, hajlandó magyar zsoldosokat fogadni. A levél a következőképen szól:

„Illustrissime Domine, mihi observandissime. Perpetua servitia mea Vestrae Illustrissimae Dominationi commendo.

Antequam humanissimae Vestrae Illustrissimae Dominationis litterae a Magnifico Domino Francisco Vesselenio mihi redditae fuissent, iam et ab Illustrissimo Cardinali Bathoreo et Illustris. Palatino Lublinensi et ab hoc ipso Magnifico Domino Francisco Vesseleni *ad hoc bellum Turcicum* fueram invitatus, quibus etiam non modo animum meum ab hoc bello minime alienum esse ostenderam, verum etiam rationes proposueram, quibus stipendium cum mihi ipsi, tum vero iis, qui ex praesidiis Ungariae se ad me venturos operasque suas egregie navaturos fore, si quidem de stipendio certam, infallibilemque rationem inirem, polliciti fuerant, decerni cuperem. Ad quas meas propositiones cum responsum certum expecto, ecce

exoptanti mihi litterae Vestrae Illustrissimae Dominationis, plenae benevolentiae quoque, quae non modo *currentem* (quod aiunt) *me* incitarunt, verum etiam omnem, quam de certitudine stipendii non tam mei, quam militum meorum conceperam, haesitationem ademerunt: maxime quod et magnifico Domino Vesselenio plenam mecum transigendi facultatem datam esse intelligerem, qui iam mecum plane quoque omnibus de rebus transegit, transactionisque conditiones ad Vestram Illustrissimam Dominationem transmisit. Quarum etiam literarum lectione erectus atque animatus plane iam confido nihil minus evenire posse, quam me militesque meos, qui patriam certaue et honorifica stipendia inserviendi Vestrae Illustrissimae Dominationi gratia derelicturi sunt, debitis suis stipendiis defraudatum iri. Quamobrem iam me sodalitati magnifici Domini Francisci Vesseleny addixi: eius dicto audiens sub imperio Vestrae Illustrissimae Dominationis. Utinam vero tantum mihi beneficii Deus optimus maximus attribuat, ut tam humanam tamquae honorificam Vestrae Illustrissimae Dominationis invitationem, vel sanguine profundendo promereri possim, nec gratius nec charius profecto quidquam mihi contingere posset, quam comprobare haud immerito me a Vestra Illustrissima Dominatione tam amanter esse ad hoc bellum accitum. Deus conservet Vestram Illustrissimam Dominationem florentem atque foelicissimam etc. Datum Demboviae(?) die 9. Maji Anno D. 1590.

Eiusdem Vestrae Illustrissimae Dominationis

servus perpetuus

Valentinus Balassa de Gyarmath.

Kivül: Illustrissimo Domino D. Joanni de Zamoscie, Supremo Regni Poloniae Cancellario, Exercituumque Generali etc. etc. Capitaneo etc. Domino mihi observandissimo.

(Záró pecsét.)

(Eredetije Gr. Bethlen Bálint aranyos-gyéresi levéltárában.)

Közli: Dr. Lukinich Imre.

Haller Gábor (1550—1608) és Haller István (1591—1657) családi feljegyzései. A külföldről Erdélybe szakadt, s itt véreben és szellemében egészen magyarrá vált családról általában véve már eddig is annyi adat állott rendelkezésünkre, főleg a családnak Szádeczky Lajostól és Boncz Ödöntől kiadott nemzetségekönyve alapján,¹ hogy a főbb családtagok életviszonyairól határozott ismereteink voltak. Az alább közlendő feljegyzéseknek az a jelentőségük, hogy aprólékosak és így sok olyan részletet tartalmaznak, a miről sem

¹ A Gróf Haller-család nemzetség-könyve. Bpest, 1886.